

28.11.2019.

Причама о логорима Краљево започело обележавање Дана ослобођења у Другом светском рату

У оквиру програма обележавања Дана ослобођења Краљева у Другом светском рату – 29. новембра, у Народном музеју Краљево приређена је изложба „Јасеновац – право на незаборав“, која је јануара 2018. била постављена у Палати Уједињених нација у Њујорку и била највећа изложба свих времена изложена у том простору.

Изложбу у Краљеву је отворио Фабијан Вендрих, члан Међународне експертске групе ГХ 7 - СТОП РЕВИЗИОНИЗМУ, специјални изасланик проф. др Гидеона Грајфа, Израелца, директора групе, светски признатог експерта за Аушвиц, Мајданек, Јасеновац и Зондеркомандосе односно експерта за холокауст. Догађају су присуствовали и Јелена Бухач Радојчић и Гојко Рончевић Мраовић, који су као деца преживели боравак у Јасеновцу, једином логору смрти који је икада постојао за децу.

Јелена Бухач Радојчић је имала седам година када је спроведена у логор Стара Градишка, а 89 чланова њене фамилије је брутално убијено. Према њеном казивању, њу и брата је из логора спасила Дијана Будисављевић. У наш град је дошла „да би још једном поручила свим народима у региону и свету да је усташтво расизам, фашизам и нацизам“.

„Свако умањење жртава увреда је за оне који нису више живи. Зато, зауставите рахабилитацију усташтва, још смо живи, сећамо се!“, поручила је ова осамдесетпетогодшњакиња.

Гојко Рончевић Маровић је као дете одведен у Јастребарско, недалеко од Загреба, усташки концентрациони логор за децу, а усташе су брутално убиле 30 чланова његове породице. Из дечјег логора смрти 1942. године ослободили су га кордунски српски партизани.

„Из Краљева, које је такође преживело страхоте Другог светског рата, поручујем – Стоп ревизионизму, још смо живи, сећамо се!“, поручио је Гојко Рончевић Мраовић.

Фабијан Вендрих је истакао да му је велика част да са онима који су преживели холокауст као деца представља једну овакву изложбу. Он је изразио захвалност граду Краљеву и Народном музеју Краљево што су омогућили да сегмент изложбе, која има седам тона материјала, буде изложен у нашем граду, и то поводом Дана ослобођења нашег града у Другом светском рату, и што су препознали значај очувања културе сећања на жртве Јасеновца. Како је нагласио, ово је и ретка прилика да се чују преживели холокауста - „дан отвореног и живог предавања“. Према његовим речима, Јасеновац је био Аушвиц Балкана, а он, као холандски држављанин и сада српски зет, никада није чуо ништа о овом логору и о стравичним злочинима тамо почињеним док није дошао у Србију.

Изложба је у Краљеву представљена захваљујући сарадњи са Министарством спољних послова Републике Србије и координатором српско-јеврејског академског пројекта „Јасеновац“ - амбасадором др Љиљаном Никшић. Изложба представља скроман допринос очувању универзалних вредности човечанства и глобалних напора Уједињених нација, у циљу спречавања појаве

ревизије и рехабилитације неонацистичких и неофашистичких идеологија искључивости и свих облика дискриминације и фанатизма. Подршка је напорима УНИЦЕФ-а у правцу заштите најугроженије категорије становништва неговањем права детета на срећно детињство, имајући у виду да је Јасеновац био и логор за децу. Главни циљ изложбе је неговање културе сећања на српске, јеврејске, ромске и антифашистичке жртве холокауста и геноцида у Јасеновцу, једном од најбруталнијих и најозлоглашенијих од укупно осам логора за истребљење у Другом светском рату.

Након изложбе, захваљујући ангажовању СУБНОР-а Краљево, приређена је и промоција књиге „Страшно и срамно“ генерала српске војске у пензији Милисав Секулића, у којој су сабрана сведочанства преживелих из логора на територији бивше Југославије у Другом светском рату.

Генерал Секулић је написао више од 25 књига, а темом „логори“ се годинама бавио. Према његовом казивању, о Јасеновцу ништа није знао до 1977. године, када је као слушалац Ратне школе, гледао филм о Јасеновцу, сниман у време постојања логора, а односи се на такмичање ко ће више да закоље за одређено време.

Како прича аутор, књигу је писао десет година. Сав материјал у њој је из архивске грађе.

„Ко жели да се бави истински проблемима, уместо да иде по архивима, да испитује и преиспитује шта је ко написао, у књизи, на 700 страница, може да нађе грађу. Трудио сам се да не дајем коментаре, остављам онима који читају да сами закључују. Мој уводни део је дат као пролаз кроз минска поља – једни који иду знају где су – то су они који су вршили злочине. Они који су настрадали не знају где су те мине, а то сазнају када на њих нагазе. У другом делу књиге су приказани и други логори“, осврнуо се на своје дело Секулић.

Програм обележавања Дана ослобођења Краљева у Другом светском рату биће настављен догађајима на сам дан ослобођења – 29. новембар, полагањем венаца у парку Пљакин шанац, на Споменик ослободиоцима Краљева у Другом светском рату, и Свечаном академијом „Ослободиоцима у част“, на којој ће говорити проф. др Предраг Марковић, историчар. У име града ће се обратити заменик градоначелника града Краљева Вукман Ракочевећ, а у уметничком делу програма учествоваће глумци Краљевачког позоришта и ученици Музичке школе „Стеван Мокрањац“ из Краљева.